

Uredništvo:

Schillerjeva cesta štev. 3,
dvorišče, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

Čist izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Šalep uredništva ob 11. uri
popoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI**DNEVNIK****Upravništvo:**

Schillerjeva cesta štev. 3.

Naročnina znaša za **avstro-
ogorske** dežele:

celoletno . . . K 25—

polletno . . . K 12:50

četrtno . . . K 6:80

mesečno . . . K 2:10

Za Nemčijo:

celoletno . . . K 28—

za vse druge de-

žele i. Ameriko K 30—

Naročnina se pošilja vnaprej.

Za **oglas** (inzerate) se

plačuje od četrstopne

peti vrste po 12 h, za

večkratni natis primeren

popust.

Posamezna štev. stane 10 h.

Št. 106.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, 12. maja 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.**„Šolska in kulturna siro-
maščina na Kranjskem“.**

Na čuden način se rešujejo pri nas kulturna vprašanja. Rešujejo jih politične stranke, izmed katerih nima ni jedna izmed vladajočih slovenskega, vseslovenskega programa. Pri nas se ne vprašujemo, kaj je v prid prosvetnega napredka našega ljudstva, vsaka stranka le bolj ali manj rabi kulturne institucije in sredstva v okrepitev svojih pozicij. Manjka nam Slovencem smisla za znanstveno statistične razprave in debate, na podlagi katerih bi se naj vstvarjal načrt za podrobno delo, ki edino zamore vesti do smotra.

To nam kaže brošura z zgornjim naslovom. Očividno je pisana od učitelja. Namen, odpreti oči dotičnim faktorjem, ki imajo dolžnost pospeševati razvoj ljudskega šolstva, jim pokazati slabo sliko slednjega, ni slab, pa dvomim, da se doseže s tem, da se napiše statistično polemična brošura proti slovenski univerzi. Na jedni strani borba za kranjsko ljudsko šolstvo, na drugi odpor proti slovenski, t. j. vseslovenski univerzi. V podrobnosti sestanka se nočem spuščati. Opozarjam le na to, da smo na Slovenskem v vseh provincijah prišli tako daleč, da se slišijo pogoste zahteve, naj se ljudska šola podpravi.

Važno pa je eno. Stanje ljudskega šolstva in brezglednega kranjskega učitelja nas svari in spominja napeti vse sile, da ne pridemo na Štajerskem tudi kedaj tako daleč. Glavno delo odpade seve pri tem učiteljstvu samemu. Dokler je učiteljstvo intelektualno dovolj močno, zna z ljudstvom obdržati stike, dasi bi po vseh prižnicah donel klic proti šoli. Fanatični kaplani, ki se skoro povsod rekrutirajo iz duševno omejenih abiturientov, zamorejo ljudstvo bujskati proti učitelju in šoli in dozdevnim velikim davkom za šolske potrebe. Na Kranjskem, oziroma Dolenjskem se jim je to v nekaterih krajih posrečilo tako dobro, da njihovi podrepaniki potrčajo v šoli naravoslovne slike na tla, češ, »čemu ta figura«.

Zagrešilo je na slabem ugledu in sedanjem zatiranju svojem tudi kranjsko učiteljstvo samo. Pač so upali nekateri, da jim bo nazadnjaška klerikalna stranka izvršila svoje obete, kar je seveda nemogoče, ker zamore le nevedne mase vladati. Za se so si ti le moške zagotovili deželnozborski mandat, uničili so pa ob enem slogo med učiteljstvom. To se pri nas na Štajerskem ne sme zgoditi. Nastopiti je treba takoj proti vsakemu omahovanju.

Najbolj se razširja klerikalizem med učiteljstvom od strani učiteljic. V tem si moramo biti odkritosrčni. To je tudi umljivo. Kje se vzgojujejo naše učiteljice? — V Mariboru v nuskem in istotako v Ljubljani v uršulinskem učiteljski. Glede vrednosti samostanskih šol smo si menda že davno na jasnem. Ne samo, da prihajajo iz teh učiteljskih klerikalke-tercijalke s škapuliri in sugerirano pobožnostjo in z omejenim duševnim obzorjem, s katerimi lahko gospodar sedanja mlada, politično-naduta duhovniška generacija, so tudi takšne učiteljice skrajno narodno

indiferentne. Če ne pridejo v narodni krog, so za naš narod izgubljene. Dovolj označuje to dejstvo, da vratarica mariborskih nuskih šol, katere podpira tudi Družba, ne zna niti slovenski. Takšne šole morajo pri nas zginiti.

Koliko zamore učiteljstvo storiti za razvoj šole, se učimo od Čehov. Pri češkem učiteljstvu sem našel povprečno izobrazbo, kakor jo imajo pri nas le nekateri. Mimo nemških šol in učiteljstva zamoremo in smemo se obračati le na Čeha. Treba bi bilo pri nas že tudi postaviti devizo, kdor ni za gimnazijo, tudi ni za učitelja oz. učiteljske, izvzeti so le posamezni slučajji.

Zahtevati moramo ljudskih šol, pravih narodnih vzgojevalnic, pa s polemikami proti vseučilišču jih ne bomo dobili, ustvarili si jih bomo le sami.

**Iz živinozdravniške visoke
šole na Dunaju.**

Visokošolski odbor združenega dijaštva vseh narodnosti nam poroča, da je položaj veterinarjev na živinozdravniški visoki šoli še vedno žalosten. Rektorin proforski kolegij sicer prav pridno delujeta za izboljšanje razmer. Pred dvema leti se je od merodajne strani obljubilo, da bo novo visokošolsko poslopje dozidano že l. 1911, a dosedaj še niti prostor ni določen, kjer naj bi stala nova šola. Nadalje se je dijaštvu obljubila po stavki 1908. l. takojšnja preosnova zastarelega učnega reda, ki nasprotuje vsem modernim visokošolskim upravam in ki ovira vsaki napredek veterinarske vede. Tudi glede tega se do danes še ni ničesar zgodilo.

Te itak že neznosne razmere dijaštva pa še so poostrele krivične zahteve po upeljavi pomožnih živinozdravnikov. Nad 30 let se je borilo dijaštvo, da odpravi vojaške »kuršmide«, kar se mu je tudi pred dvema leti posrečilo, ker je vojaška oblast uvidela to svojo zastarelo institucijo. Sedaj pa hočejo gotovi ljudje iz zgolj strankarskopoličnih vzrokov upeljati iste mazače še v nekoliko slabši obliki za živinorejce ter jim zakonito zasigurati njihov delokrog.

To zahtevo pa smatrajo veterinarji za napad na njihov stan in kratek njihovi pravic, na drugi strani pa za največjo nevarnost za živinorejo in za ogromni narodni kapital, ki je investiran v domači živini. Do istega prepričanja je prišla, sicer po dolgem času, tudi avstrijska vlada ter obljubila po zahtevu sekijskega šefa pl. Zaleskega skazati živinozdravnikom pravičnost in priznanje hvalečnosti za povzdigo živinoreje. Sedaj pa se hoče akademsko izobraženega živinozdravnika prisiliti, da bi tekmoval z ljudmi brez vsake kvalifikacije, ki bi zajemali svojo strokovno izobrazbo v štirimesečnih kurzihi. Pa ne da bi bil to že prvi znak hvalečnosti? Ker je nevarnost, da te težnje pridejo v državni zbornici na razgovor in da prodoro, so veterinarji, opirajoči se na živinozdravnike in na vse druge, ki uvidevajo njihove upravičene zahteve, zastavili vse sile, da prepre-

čijo vsak tozadevni zakon. Trd bode boj, toda zmagabode na naši strani!

Proti mazačem. — 9. maja 1910 je zborovalo slušateljstvo živinozdravniške visoke šole na Dunaju in je sprejelo enoglasno v prisotnosti rektorjevi in proforskega zbora sledeče resolucije: Slušateljstvo odločno protestira proti upeljavi živinozdravnikov:

1. Ker se ne sklada z akad. častjo in naobrazbo živinozdravnikov, da bi konkurirali z ljudmi, ki nimajo nobene predizobrazbe in absolutno nikakšnega dovoljnega znanja in da bi jih taki ljudje nadomestovali.

2. Ker preti na ta način največja nevarnost razvoju veterinarske vede.

3. Ker bi trpelo škodo v živini investirano ogromno narodno premoženje in bi druge države vsled nezadostnih veterinarskih razmer v Avstriji zaprle svoje meje izvozu živine iz Avstrije.

4. Ker ne pripušča njihov akad. poklic, da bi se identificiral s koncesijonirano obrtjo.

5. Zahteva, da se čim preje reši zadeva nove vis. šole, učnega reda in nedostatnih skandaloznih razmer na sedanji visoki šoli. — Radi tega nujno apelira slušateljstvo na vse živinozdravnike v Avstriji, da se zavedajo svoje akad. časti in kolegijskih dolžnosti do naraščaja ter zastavijo vse moči, da preprečijo tozadeven zakon.

**O nramni vzgoji šolske
mladine.**

(Dalje in konec.)

Nekaj drugega je pa tu popolnoma neoporečnega, namreč, da se vsestransko obsoja nezmerno pitje in zlasti pijanost. A če čujete govoriti povprečnega inteligenta, vam bode gotovo povedal, kje in kolikrat se je v tednu prepil. Še danes smo tako globoko, da je med inteligenco čast, če lahko kdo pripoveduje, kako se je napil in zabava, če razlaga, kaj je vse v svoji pijanosti delal. Javno mnenje je o tem boljše in obsoja to, a zasebno se ima za »užitek«. O razlogih, ki se navajajo čisto proti abstinenci, ni treba govoriti, ali gorje je, da ljudje, ki vidijo, da se abstinenca le malo provaja, izvajajo iz tega kot posledico potrebo pijanstva. In ta navidezna potreba je dala pijanščini še svojo sankcijo.

To prepričanje raste z ljudmi, ono se vzgaja v dijaštvu in preide z njim v javno življenje; to prepričanje živi samo od tradicij, ki so jih zapustila prejšnja pokolenja. Gotovo je, da nikdo noče o tem premišljati.

Če hočemo, da bi imelo protiprostitucijsko in protialkoholno gibanje več uspeha, bi morali svoje delo bolj sistemizirati. V Berlinu na univerzi se razdeljujejo na novo vstopajočim dijakom pri vpisovanju študije o spolnem življenju iz peresa znamenitega profesorja, ker je to zelo važno in kočljivo vprašanje. Tako je vsaj bilo, ko sem jaz tam študiral. Razven tega zamorete tam opazovati silno agitacijo

LISTEK.**Oče Kondelik in ženin
Vejvara.**

27

Češki spisal Ignát Herrmann. —

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Stanko Svetina.

»No, dobro, stari«, je spregovorila mirno gospa Kondelikova, »ako nočeš, pa ne gremo jutri, lahko odložimo to na prihodnjo nedeljo, ako misliš, da se vreme ne spremeni. Toda gospod Vejvara se je že pripravil na to — moral bi nadzorovati in zato je poprosil drugega gospoda, da bi opravil to namesto njega — in jaz sem pripravila kratek obed, češpljeve cmoke — — —«

»Vi ste vselej vsi pripravljeni!« je zaklical gospod Kondelik, »samo mene nihče ne vpraša, ali sem tudi jaz pripravljen! Domenite se proti očetovi volji in ga ženete bogve kam v svet!«

»Toda Kondelik«, je rekla gospa, »to je krivica. Kaj smo se zmenili! Ravno ti pravimo — in če nočeš, potem ne gremo torej. Ti si gospodar in glavni rodbine, in česar nočeš, se ne zgodi. Še nikdar nisem napravila ničesar proti tvoji volji — svoj živ dan ne, to moraš potrditi tu pred gospodom Vejvarom...«

»Jaz to potrdim, prijatelj«, se je obrnil mojster k Vejvaru, v katerem je naenkrat zagledal naravnega zaveznika proti ženskemu spolu, »toda pred sodiščem bi ne prisegel na to, razumete? Ženska vas

vedno pregovori in napravi z vami, kar hoče, in slednjič se še ne domislite, kdo je vso stvar začel. In vedno ste »gospodar in glava«! Le zapomnite si to — tudi na vas pride!«

»Ampak, Kondelik, kaj zopet govoriš!« se je gospa skoro jezila.

»Sveto resnico, Beti!« je prikimal mojster z glavo. Vedno mi dokazuješ, da sem si zmislił te bedaste izlete z Vejvaro jaz — in ko bi mi dala milijon, bi se ne spomnil, kdaj sem to napravil! Ti si politika, punica!«

Gospa se je natihome jezila in prav rada bi dregnila soproga z nogo, toda ni ostajalo drugega, kakor vse spremeniti v šalo, zaradi Vejvara. In zasmejala se je in rekla dobrodušno:

»Torej dobro stari! Da bode vse po tvojem, ostanemo doma! Slednjič v Pragi tudi ne poginemo!«

Sedaj se je oglasila Pepica z neizmerno žalostnim glasom:

»Tako krasno poletje — kdor le more, vsak pohiti iz Prage — samo mi nikamor...«

»Vidite!« je zaklical Kondelik zmagoslavno, »to je rezerva naše matere! Kakor hitro začne Pepica, mora oče položiti orožje. No, torej dobro punca, naj bo po vašem! Pojdemo. Ampak to je zadnjikrat, vam povem! In to lahko zapišete v protokol, Vejvara!«

Vejvara se je držal pri vsej tej smešni bitki prav potrpežljivo. Čeprav je bilo vse zasebno življenje njegove oboževane Pepice in vse kar je še spadalo k njemu, njegov vzor, in čeprav je bil prepričan, da bi v zakonu z njo — ah, z njo! — ne padla nikdar

nobena ostra beseda, je vendar slutil, da bi z vsakim opombo pri tem malem turnirju Kondelikovih spravil rodbino v slabo voljo. In temu ni hotel biti priča — že zaradi drage Pepice ne!

Sedaj, ko se je izvršilo po želji gospe Kondelikove, se je gospa trudila, da bi spravila vso stvar na drugi tir in je rekla, kakor bi ji ravno slučajno prišlo na misel:

»In več kaj, stari — ti bi lahko rekel gospodu Vejvaru, da naj pride jutri k nam na žlico juhe — da se ne bo zakasnil in da bi nam ne bilo treba še čakati.«

»Torej vidite, Vejvara«, se je zasmejal mojster, »tudi tega me domisli! Jaz bi ne prišel na to za živ krst ne! Torej le pridite, če ne dobite nikjer nič boljšega. Slišali ste, češpljevi cmoki bodo...«

Vejvara je bil v veseli zadregi. Prvo povabilo k obedu! Ah, krasno napreduje!

»Kupila sem češplje, ki so kakor breskve, gospod Vejvara!« je spomnila gospa Kondelikova. »In če imate radi češpljeve cmoke...«

Kdo bi jih ne imel rad!« je zaklical mojster.

»Nad vse rad, milostljiva gospa«, je pritrdil Vejvara skromno.

Pepica se je stresla od blaženosti. Vejvara bo pri njih kosil. No, s tem je odločeno vse.

Drugi dan je prišel Vejvara točno ob pol dvanajstih, kakor so se zmenili. Na mizo je nosila Pepica — gospa Kondelikova je vedela, kak učinek napravi to na ženina. Sama rdeča, kakor lepi češpljevi cmo-

nabožnih protestantskih družb, ki razširjajo o omejenem vprašanju celo književnost. Tega pri nas ni. A ravno v tem oziru bi se dalo marsikaj storiti.

V šoli bi imeli učitelji in profesorji dovolj priložnosti o tem govoriti, ali iz naših šol je to vprašanje popolnoma izgnano in oni, ki bi hoteli kaj tolmačiti, ali trpijo za svoj čin, ali jih pa sploh ne razumejo. Na srednjih šolah se to naravnost onemogočuje. No in kako bi se moglo tudi kaj boljšega pričakovati, če so pa šole take, kakor sem gori povedal in če dijaštvo uprav lovi svoje učitelje na njihovih potih? In javno mnenje vendar obsoja to početje!

Po mojih mislih bi se dalo poslužiti javnega mnenja pri sistemiziranju primerne propagande. Za visokošolsko mladino so že uvideli potrebo poduka v spolnem življenju in nekoliko let se že vršijo tečaji o veneričnih boleznih za vse fakultete. Bi li ne bilo možno iti dalje in storiti to, kar so storili Berolinu? Pri vpisovanju bi se naj razdavale primerne študije o nrvni vzgoji v obče in zlasti o spolnem vprašanju, alkoholizmu, prostituciji. Današnja društva proti tem zlom namreč ne zadostujejo več, ne finančno in ne brojno. Zakaj bi se takemu početju ne mogla dati oficijalna in neutralna oblika? Ne gre se za to, da bi se tu delalo za to ali ono šolo, n. pr. filozofsko, gre se za reč, pri kateri bi se moralo soglasno ravnati in vzajemno delati.

Pa tudi na srednjih šolah bi se dalo marsikaj opraviti. Čemu bi ne bile take brošure umestne tudi za mlajše dijake, če je o tem zelo kočljivo govoriti, zlasti napram nekaterim ljudem? Vsekakor je resnica, da bi to le blago vplivalo na mladino, saj je vendar resnica, da se po gimnazijah in realkah že zelo zgodaj začnejo citati pornografske reči. Čemu bi se torej bali dati dijakom tako berilo, če pa molče pripuščamo čitanje frivolnosti? O alkoholizmu se že po nekod govori na srednjih šolah in ne brez uspeha; lahko bi se tudi v višjem letniku meščanskih šol.

Kakor rečeno, zasebni in društveni učinek se vidi povsod tam, kjer bi se moral videti. Dosedajne publikacije imajo vedno krog čitateljev in še ta je nekako ločen od javnosti. Dostavljajo se navadno le pristašem in novih članov pridobivajo društva le teško. Primanjkuje jim tudi delavcev, primanjkuje denarja. Oficijalni krogi, katerih zahteva bi morala biti samo izraz javnega mnenja, bi morali tudi uposeči in započeti propagando, ki bi nikomur ne škodila, pač pa celoti koristila. Če se to godi drugod, čemu se ne bi moglo pri nas?

Nedostatek v nrvni vzgoji je treba pripisati golemu neznanju ali pa skrajni zanikarnosti. Da bi se temu odpomoglo, se je treba bojevati proti obema. Za to bi se dala najti potrebna sredstva in zlasti šola zavzema danes ono mesto, ki bi jej omogočilo ljudomilo delo. Ko bi se le merodajni činitelji hoteli zganiti, hvaležnega dela je dovolj. In v naši t. zv. inteligenci bi moralo postati marsikaj drugače.

Politična kronika.

SKUPEN JUGOSLOVANSKI KLUB.

Iz Dunaja imajo jutranji listi kratko poročilo, da so se na včerajšnjem skupnem posvetovanju jugoslovanski državni poslanci zedinili glede skupnega kluba in da se bode še danes vršila ena skupna seja, v kateri se bodo pregledala pravila novega kluba.

VSTAJA V ALBANIJ.

Ako smemo verjeti turškim uradnim poročilom, prodirajo turške čete, ki so notabene neprimerno boje oborožene in organizirane ko vstaši, na celi črti. Včeraj in predvčerajšnjim so se vršili hudi boji za stimlijsko sedlo; Albanci so ga že enkrat prepustili Turkom, a so se pozneje vrnili pod vodstvom Hassan Husseina in ga skušajo zopet zasesti. Turki so proglasili obsedno stanje nad Kačanikom, Verisovičem in Gilanom; povsod delujejo vojna sodišča. Po vaseh se je razglasilo, da mora prebivalstvo takoj izročiti orožje oblastim, drugače ga čakajo najstrožje kazni;

ki, je postavila Pepica po juhi in mesu na mizo velikansko skledo, v kateri je bila piramida vabljivih rdečkastih izdelkov gospe Kondelikove, politih z zlatim maslom in smehljajočih se kakor drobna ličeca naslikanih angeljev. Iz piramide je puhtela k stropu vroča para in ljubeznjiv duh skuhanih češpelj, ki so tuptam pokukavale. Gospodična Pepica je prinesla skledico s skuto. Zakaj, češljevi cmoki brez skute — eh, škoda besed!

Navadna porcija za gospoda Kondelika je bilo trideset cmokov, toda ker je imel pred seboj danes še »pomorsko« partijo, jih je snedel še pet. Vejvaro je bilo sram, ko si je vzel petindvajseti cmok, toda vzel ga je vseeno. Gospa Kondelikova ni mogla skoro jesti, od vročine in pa zato, ker je to »sama kuhala« kakor je pripomnila. Gospodična Pepica je srmežljivo jemala iz skleda samo po eden cmok. Jedla je češpljeve cmoke neizrečeno rada — ampak kako se more pred ljubečim do sitga najesti! Popravila je to, ko je odnesla po obedu ostanek v kuhinjo. Snedla je tam hitro še dva ali tri — taki, ki se začno polagoma ohlajati, so najboljši

Obed je bil sicer »kratek«, kakor je včeraj pripomnila gospa Kondelikova, toda predno so izpili črno kavo in predno sta se dami in gospod oče pripravili za sprehod, je bilo že pol dveh. Pri svetem Ignaciju (cerkev na Karlovem trgu v Pragi; opomb. prel.) se je mojster naenkrat vstavil in se je obrnil k Vejvari, s katerim je šel nekoliko za damama.

»Slišite, Vejvara, ali znate plavati?«

»Znam, prosim«, je pritrdi Vejvara.

po 7. uri zvečer ne sme sploh nikdo izpod strehe. Kakor se pa vidi, vstaja še ne bode tako kmalo konec.

POLJAKI NE GREDO V SOFIJO.

»Gazeta Warszawska«, čije stiki z znanim politikom Romanom Dmowskim so precej ozki, piše, da je po današnjem položaju težko mogoče, da bi Poljaki šli na vseslovanski kongres v Sofijo. Poljaki so stavili take zahteve, da bi jih ostali Slovani težko izpolnili. Zanimivo pa je sledeče dejstvo: Z novoslovanskim shodom bode spojen tudi vseslovanski zdravniški shod. Na tega so poklicani tudi poljski zdravniki. Vsled splošnega razpoloženja proti vseslovanskemu kongresu med Poljaki, je sklical zdravniški zbor v Lvov sejo, v kateri bi se imelo skleniti, ali naj gredo poljski zdravniki v Sofijo ali ne. Zdravniki so sklenili, da pojdejo, ker ne kaže, da bi se znanost mešala tudi v politiko.

DROBNE POLITIČNE NOVICE.

Novi poznanjski nadškoj. Varšavsko »Słowo« poroča, da misli pruska vlada doseči, da bode imenovan za poznanjskega nadškofa Nemcem naklonjeni kanonik Sander. Baje je tudi papež za tega moža.

Štirinajsti dreadnought so spustili na Angleškem včeraj brez posebne slavnosti v morje.

Atentat. Petrogradski listi poročajo včeraj, da se je razletela v Jusovki pod vlakom, v katerem se je vozil dumin predsednik Gučkov, bomba, ne da bi napravila kaj škode.

O nadaljevanju pogajanj med Nemci in Slovani (?) na Dunaju poročajo jutranji krščansko-socialni listi. »Ker vlada v obeh taborih ugodno razpoloženje za spravo, je upati na uspeh«, pravi graški »Volksblatt«.

Dopisi.

K slavnosti na Ptujski gori. »Štajerc« poroča o veliki narodni slavnosti dne 1. majnika t. l. v svoji zadnji številki tako, kakor smo pričakovali, to je lažljivo. Iz celega dolgovznega poročila odseva jasno onemogla jeza, ki lomi obrekljivega poročevalca radi tega, da se Ptujška gora probuja in da noče biti več gnezdo šnopsarskih »štajercijancev«. Tudi divjanje one čedne pijane tolpe, ki je napojena in nahujskana po svojih ptujskih nemčurskih rediteljih, hotela motiti lepo slavnost, je še zadnji obupni vzdihljaj proslulega in pogubnega štajercijanstva na našem prijaznem griču.

»Štajerc« piše lažljivo, da je v nedeljo 1. majnika prebivalstvo cele fare pokazalo, da ne mara za politiko hofrata Ploja. Povdarjamo pred vsem, da se sploh ni vršil kak politični shod, temveč je bila to res prava **narodna slavnost**, katere so se udeležili zavedni Slovenci od blizu in daleč ne glede na svoje osebno politično prepričanje. Slavnost je imela namen podkrepiti narodno zavest, vzbuditi narodni ponos in zadati gnijlemu »štajercijanstvu« zadnji udarec. Ta namen se je tudi sijajno dosegel. Da slavnost ni bila mišljena kot kaka strankarska politična prireditev, sledi iz dejstva, da je poleg g. dr. Ploja prejel častno diplomu kmet Andrej Marinič, zaslužni dolgoletni občinski odbornik in cerkveni ključar, ki je zvest pristal »kmečke zveze«. Proslaviti se je imela kmetska misel in radi tega se je okoli obeh slavljencev zbral cvet kmetskega ljudstva na Dravskem polju — prišli so župani, prihiteli so občinski odborniki in drugi razumni kmetje, da počastijo oba slavljenca kot prva častna tržana Ptujške gore. Oni, o katerih piše »Štajerc«, da so v imenu vsega prebivalstva pokazali, da ne marajo za hofratovo politiko, so bile le splošnd znani šnopsarji, katerim je točil zloglasni Repa brezplačno Strašilov fuzelj, ne pa veljavni kmetje in še teh šnopsarjev je bilo samo deset pod vodstvom zaslepljenega kovača Vedenika. Vedenik sam je bil poprej odločen Slovenec in prepričano smo, da bo v kratkem zopet sprevidel, na kako krivih potih se sedaj nahaja. Da so bili vsi drugi razgrajči le nahuja-

skani in da v svoji pijanosti niso mogli presoditi svojega neumnega početja, se jim je poznalo na obrazih. Ko so se nekateri do popoldne prespali, so sami skesano priznavali, da so bili po pijači zapeljani. Če komu drago, služimo z imeni.

Nesramna laž je, da bi se zahtevalo od koga, naj se pošteni kmetje zapro, kakor tudi piše ptujski »Štajerc«. Da se je Repo spravilo že v spomladi v klet, se splošno odobruje. Zadevo radi njegove aretacije je še tisti dan preiskal okrajni orožniški stražmojster, ki je na Ornigovo zahtevo prišel na Ptujško goro. Čeravno je posredoval pri preiskavi Strascil kot rešilni angelj zaprtega Repe, je vendar moral orožniški uradnik priznati aretacijo kot popolnoma postavno in ni našel povoda, da bi jo bil razveljavil. Strascil je odšel z dolgim nosom. Z njim tudi solicitor dr. Plachkega, ki ni dobil prilike, da bi sestavljal kak »uradni« protokol. »Štajercu svetujemo, naj se pobriga za turške razmere, ki vladajo na ptujskem magistratu, župan Topolovec njegovih podukov gotovo ne potrebuje. Če oblast mirno trpi, da se v Ptujju zapre kmečki fant samo radi tega, ker nosi pri naboru slovenski trak, če trpi, da se tega fanta obdrži čez noč v zaporu, da se ga tam psuje, zasramuje in pretepa, potem bo morala ta oblast županu Topolovcu izreči le pohvalo, ker je z aretacijo zdvižanega Repe preprečil prelivanje krvi. Da bi bilo prišlo do pobojev, ni dvoma, če se pomisli, da so Repovi pristasi imeli drznost strgati ključavnico z zapora, da so mu nosili v zapor šnops in pivo in da je pijani Repa potem v zaporu kričal ves dan kakor da bi bil zbesnel. Ne čudimo se, da je vsled tegatrpelna svojem zdravju. Da je bila aretacija njegova potrebna, je bilo jasno vsakomur, posebno potem, ko je njegov natak Fridauer kričal k poboj mirnih Slovencev, rekoč: »Pobijmo hudiče, kaj pa je, če smo zaprti!« Da se je zahtevalo orožniško posredovanje, ko so se razlegale grozilne besede tega junaka po Ptuj. gori nam bo moral »Štajerc« že oprostiti. »Štajerc« grozi s tožbami in ovadbami. Pričakujemo jih z vso mirnostjo. Spravil bo s tem v kazen le svoje ljudi, ker je pač lahko prepričan, da tudi mi ne bomo prizanesli razgrajalcem, ki zakrivijo hudodelstvo javnega nasilstva. — Tudi mi imamo pripravljene tožbe proti raznim Fridauerjem, Vedenikom in Repom! Bomo videli, komu se bode pri sodnji boljše godilo.

Štajerske novice.

Na današnjem občnem zboru Zadržne Zveze v Celju, o katerem prinesemo jutri podrobnejše poročilo, so bili na podlagi kompromisa izvoljeni v načelstvo sledeči gg.: za predsednika **dr. Franjo Rosina**, za I. podpredsednika **dr. Vek. Kukovec**, za II. podpredsednika **dr. Jos. Vrečko**, kot člani načelstva pa gg.: **dr. Ant. Božič**, **dr. E. Kalan**, **prof. I. Kožuh**, **Fr. Roblek**, **Fran Gorican**, **Ant. Turnšek st.**, **dr. Jos. Georg**, **A. Mirnik** in **Benj. Kunej**. V nadzorstvo pa gg.: za predsednika **dr. A. Brenčič**, za namestnika **Jože Širca**, dalje pa gg.: **dr. Milan Gorišek**, **dr. I. Barle**, **Fr. Ferlinc**, **dr. Ljud. Stiker** in **A. Brezovnik**.

v Slovenska obstrukcija v Gradcu in klerikalci. Dasiravno mariborski klerikalci še dosedaj niso ničesar, prav ničesar odgovorili na hude stvarne očitke naših listov glede njihove taktike v zadevah slovenske obstrukcije v Gradcu, se vendar še delajo nedolžne! Celi Sp. Štajer je na podlagi od nas ponovno navedenih suhih dejstev že **davno prepričan, da so se klerikalci tajno dogovorili in pogodili z Nemci**; sedaj čakajo samo še ugodne prilike, da bi se tudi javno umaknili. Kako slabo vest imajo klerikalci, kaže to, da so njihovi listi začeli psovati tako prostaško kot kaki pijani vozniki; začeli so osebno napadati dr. Kukovca in vpiti o »falotih«. Tako se ne zagovarja dobra im-

»Vidite, jaz tudi znam«, je rekel Kondelik, »toda ako bo kaka izmed naših žensk padla v vodo, bode te skočili po njo v i, razumete? Jaz ne bom nobenega vlačil ven, sem sit in lahko bi me zadel mrtvoud.«

Vejvara je smehljaje odvrnil: »Ampak, gospod, to se ne zgodi. Iz parnika ni še nihče padel — saj je tam ograja.«

»Ograja, ograja!« je grmel mojster. »Vem, da ograja. In mislite, da čez ograjo ne more pasti? Kaj pa na morju?«

»Da, morje, to je nekaj drugega!«

»Voda je povsod enaka!« je rentalil gospod gospod Konedlik. »In jaz se v obleki zelo nerad močim!«

Gospa Kondelikova se je obrnila, ko je zaslišala, da se sprog nekaj krega.

»Kaj pa ti je, stari, kaj?«

»Kaj! Da bodita obe v sredi in da mi ne bodeta lezli k ograji, to pravim. V vodi je človek takoj — to sem videl pri veslačih — toda nazaj na ladijo se težko leze. Torej pazita obe!«

Naši pomorščaki so korakali naravnost čez Karlov trg do Myslikove ulice in na nabrežje Palackega, k pristanišču velikih parnikov. Medpotoma se je zmenil Vejvara z gospodom Kondelikom; da se pejuje do Zbraslava. Tam je baje v »Veliki gostilni« zelo prijetno — in lahko gredo pogledat tudi Zavist. Čim pozneje pridejo v Zbraslav, tem dalj tam posedijo. Kaj za to, če se vrnejo v Prago s poslednjim parnikom!

Toda glej, o nezgoda! Ko so prišli k pristanišču,

so videli, da parnik že znižuje dimnik pod mostom Palackega, kakor bi jih pozdravljal. Drugi odpluje še-le čez eno uro — gospod Kondelik je namršil obrvi, ko je to slišal.

»In tu na tej solnčni strani naj čakam celo uro?« je mrmral nezadovoljno in je pogledal Vejvaro. »Kaj sem se prišel belit?«

In obrnil se je, kakor bi hotel nazaj v mesto.

»Ampak mož, kam pa hočeš iti?« je zaklicala gospa v strahu, da bi se izlet ne pokazil.

»Gospod«, je dohitel Vejvara zvololjnega mojstra. »Saj nam ni treba čakati celo uro na veliki parnik. Lahko vstopimo na mali parnik Goldmannov — tukaj doli naobrežju.«

»V tako orehovo lupino? Tam se gotovo utopimo. Tja gori ne stopim niti za ...«

»Ampak, gospod«, ga je pregovarjal Vejvara, »bodite brez strahu — toliko ljudij se je že prepeljalo v nji ...«

»Da, vsak trenotek kje obtičijo in kličejo na pomoč. Kaj nisi vsi časopisi polni tega?«

Toda z združenimi prošnjami in prepričevanjem gosпода Vejvare in žensk se je slednjič posrečilo omiečiti gospoda Kondelika, da je šel k pristanišču malih parnikov, čeprav ga je drugokrat obšla tesnoba in omédlevica samo pri pogledu na nje.

Za to, da se je upal gospod Kondelik stopiti na »orehovo lupino«, so se morali ostali odpovedati Zbraslavu.

»Ako hočete, pojdemo do Chuchelji, toda dalje od Prage me na teh nečkah nikdo ne spravi!«

Dalje sledi.

narodu koristna politika! Mi pa svoje trditve, oprte na dejstva in javno mnenje, v popolnem obsegu vzdržujemo.

v Pozor, prebivalci v Posavju! Celjsko okr. glavarstvo je izdalo sledeči razglas: Brežiški občinski urad in osk-bništvo Attemsovih posestev v Brežicah sta se pritožila, da pridejo od rudnikov v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku ter od hrastniških tovarn v Savo odpadki oglja in različnih kemičnih snovi, kateri škodujejo ribam, in povzročajo, da se ne da rabiti sič za zidarske namene in voda ne za napajanje živine. Na ukaz štajerske namestnije in sporazumno s kranjsko deželno vlado se bode vršil komisijonelni ogled in se bodo zaslislale pritožbe prizadetih prebivalcev ter obenem dale na zapisnik. Poznejše pritožbe ne bodo prišle v poštev. Komisija se sestane: v četrtek dne 19. maja ob 8.10 dopoldne na kolodvoru v Hrastniku; isti dan ob 3. uri pop. pri savskem mostu v Radečah, ob 5. uri pop. v Loki pri brodu. V petek dne 20. maja ob 10. uri dop. pri mostu čez Savo v Sevnici, ob pol 3. uri pop. pri savskem mostu na Vidmu in v soboto dne 21. maja ob 8. uri dop. pri savskem mostu v Brežicah. Naj se torej na označenih mestih oglasijo vsi oni, ki imajo kako pritožbo glede škode, ki je povzročajo odpadki od oglja in kemikalij v Savi.

v Dvojna mera. Znano je, da so slovenski listi takoj zaplenjeni, ako priobčijo kak dopis, ki le malo diši po bojkotu. Danes pa je priobčil graški „Tagbl.“ notico, v kateri se na prav prostak način hujška nemške odjemalce proti posestniku kamenoloma g. Gojkoviču na Ptujski gori in proti trgovcu g. Senčarju v Ptuj. Državno pravdnništvo v Gradcu je ta dopis „blagohotno“ prezrlo. V Avstriji pač vedno velja dvojna mera. Vendar pa opozarjamo državne poslance na ta kričeč slučaj.

v Iz Laškega trga. Slavno ckr. okrajno glavarstvo v Celju prosimo, da pozove načelstvo obrtniške zadruga v Laškem, naj vendar enkrat skliče občni zbor. Že več let je minulo, kar nismo imeli občnega zbora in tudi ne računskih podatkov. Ali se mogoče odbor boji?

Na Polzeli se je ustanovila podružnica nemškega „Schulvereina“; pristopilo je baje 47 članov, tovarniških uslužbencev, komandiranih delavcev in tajcev. — Schulverein namerava na Polzeli ustanoviti poleg ponemčevalnice še otroški vrtec in šolsko kuhinjo. — Slovenci bodo dali na te nemške nakane primeren odgovor.

v Čebelarstva podružnica za Savinjsko dolino s sedežem v Grižah je prejela za leto 1909 do zdaj naslednje podpore: od slav. županstva v Št. Pavlu pri Preboldu 10 K, od slav. posojilnice v Grižah 20 K, od slav. županstva v Grižah 10 K in od slav. Savinjske posojilnice v Žalcu 10 K; skupno tedaj 50 K. Za vse te podpore izreka srčno zahvalo ter se priporoča za nadaljno naklonjenost odbor.

Ruška koč se otvori o binkoštnih praznikih in bo tudi letos tako oskrbovana kakor lani. Na binkoštni pondeljek je pri Sv. Anehu prvi cerkveni shod. Kogar je pomladanska narava tako omamila, da jo hoče in mora z višine pozdraviti, naj ve, da si lahko pod gostoljubno streho ruške koč prav krepko „dušo priveže“. — Planinski pozdrav!

v Binkoštna veselica v Postojnski jami. Posebni vlak odhaja binkoštni pondeljek, dne 16. maja iz Ljubljane ob 10. uri dopoldne iz Trsta ob 8.40, iz Reke ob 8.30, iz Kormina ob 8.00 in iz Pulja ob 7.10 zjutraj. Med veselico v jami, katera se vrši pri vsakem vremenu, koncertira razun jamske godbe tudi polnoštevilna mestna godba iz Pulja. V jami uraduje ckr. jamska pošta in vsem tam oddanim razglednicam se pritisne pečat jamske pošte ter se razpošljejo naravnost od tam v vse dele sveta. Ustopnina v slavnostno električno razsvetljeno jamo znaša samo 2 K za osebo, vsako nadaljnje znižanje vstopnine je popolnoma izključeno. Veselica se prične ob 3. uri popoldne.

Samomor vojaka. Včeraj zjutraj se je vstrelil 26 letni pešec 27. polka s puško v trebuh. Težko ranjenega so spravili v bolnišnico. Vzrok je baje strah pred kaznijo.

V Rajhenburgu je bil dne 8. maja soglasno izvoljen za župana veletržec g. M. Presker, za prvega svetovalca g. Iv. Lenart, pos., za drugega g. Franc Kacijan, poštar in za tretjega g. Jože Radej, gostilničar.

v Iz Rogaške Slatine namporočajo: Slovenski in nemški listi so pisali o znameniti obravnavi v Rogaški Slatini, v kateri so hoteli slatinski

nemškutarji moralno uničiti kopališkega ravnatelja dr. Mullija in ga spraviti iz Slatine. Dr. Mulli sicer ni Slovenec — kje bi dežela na kakem važnejšem mestu nastavila takega Slovenca! — a je pri okoliškem prebivalstvu zaradi svoje pravičnosti in človekoljubnosti zelo priljubljen. Vzroki sovražstva slatinskih nemškutarjev leže večinoma v njihovi sebičnosti in dobičkaželjnosti. — Glavna vzroka sedanje gonje proti dr. Mulliju pa sta sledeča: prvič bi rad prišel sedanji kopališki zdravnik dr. Hoisel na ravnateljsko mesto — kakor se splošno govori v poučenih krogih — in nasledoval bi ga na zdravniškem mestu njegov sin. Deželni odbor pa očitno ne goji tolikih simpatij do njega, da bi mu spolnil to željo. Drugič se čuti August Stoinschegg (Stojnšek) razžaljenega vsled nekega dogodka pred letom dni. Napadal in žalil je nekoč prav grdo Slovence, tako da je bilo celo Nemcu Mulliju preveč in mu je dejal: Ne pljuvajte v grob svojemu staremu očetu! In od takrat se je pričela gonja proti ravnatelju. Toliko, da je naša javnost pravilno podučena. Slatinskim nemškutarjem privoščimo vsi poraz, potem pa še tako blamažo, kakor so jo doživeli s svojim slepim zaupanjem v Orniga!

v V Ptuj se vrše velike pijonirske vaje. Vsled tega je došlo tje mnogo vojaštva.

v Na Bregu pri Ptuj so se vršile volitve. Izvoljeni so sami nemškutarji.

K slavnosti dne 1. majnika na Ptujski gori. Od Sv. Lovrenca na Dravskem polju se nam poroča: Sadovi dr. Koroščeve politike in »Kmečke zveze« se že kažejo. Da je imel štajercijanec Repa pogum o priliki Plojeve slavnosti razobesiti staro vrečo, so mu šli v pondeljek častitaj klerikalni velmožje od Sv. Lovrenca na Dr. p. Mlakar brat, Mustafa, sorodnik odličnega narodnjaka in rodoljuba dr. Mlakarja in ravnatelja bogoslovja v Mariboru. Tudi krčmar Fras i. dr. niso smeli izostati. O tej priliki so se tudi naročili na Štajerca. Klerikalci so strastno strankarji, a ne strastni narodnjaki, ni čuda, da jim je dr. Ploj pokazal hrbet. Za katoliški shod v Ljubljani je dr. Mlakar, ravnatelj, plačal svojemu bratu in drugim rojakom vožnjo, v zahvalo so se sedaj naročili na »Štajerca«.

Po Ljutomeru je nabil nek Theodor Werbniag (prav Fedor Vrbnjak) lepake, iz katerih je razvidno, da »se počasti občinstvu naznaniti, da je otvoril kleparsko obrt«. Našim renegatom je nemški klepar Mayer najbrž premalo »stramdeutsch«, ker so mu naprtili novega konkurenta. Slovenci imamo zavednega slovenskega kleparja Rižnarja. Ta Werbniag ima najbrž precejšnjo podporo od »Südmarke«, sicer si nas ne bi drznil takoj od početka tako nesramno izzivati s svojo slabo slovenščino.

Slovensko gledališče v Mariboru. Po Binkoštnih nastopijo po dolgem času zopet na našem odru člani ljubljanskega deželnega gledališča s 3 predstavami in sicer: V soboto 21. majnika t. l. uprizorijo veliko komedijo »Sebastijan, veliki knez Georgijski«, v nedeljo 22. majnika t. l. dunajsko burko »Črni madež«, v torek 24. majnika t. l. priredijo gledališki večer z jako zanimivim opernim in operetnim vspešnim burko enodejanko. Družba šteje 12 najboljših igralcev ter bodo gotovo nudila nekaj dovršenega. Nikdo naj ne zamudi teh lepih predstav! Pokažimo z obilnim obiskom Ljubljancem, da imamo mi Mariboržani smisel za lepo umetnost in da čislamo in spoštujemo naše umetnike. Vstopnice za vse tri predstave se dobivajo tudi v predprodaji pri urarju gosp. Francu Burešu, Tegetthoffova cesta 33.

Mlad nadarjen slikar se je naselil v Mariboru in sicer je to ljutomerski rojak g. Žabota. Študiral je več let na Dunaju in v Pragi. Bodočnost mu še gotovo prinese mnogo uspehov. Razstavil je že v Parizu in Monakovi ter so ga ob priliki celo nemški listi častno in pohvalno imenovali. Tudi Slovenci mu ne bodo kratili hvale in priznanja, ampak bodo znali ceniti svojega nadebudnega rojaka, ki namerava v Mariboru razstaviti svoja dela. G. Žabota slika tudi portrete. Ravno zdaj je dogotovil sliko soproge dež. odbornika Robiča gospe Karoline Robič. Podoba je res umetniško dovršena, vključno temu, da so bile umetniku vezane roke in je moral po želji naročnikov prilagoditi drugi sliki g. soproge, katero je delal manj spreten slikar. Ni pa slikal umetnik samo povečane fotografije, kakor to delajo nekateri portretisti, ampak naslikal je obraz, v katerem se zrcali duša in značaj. Posebno se nam zdi, da je g. Žabota velik umetnik v slikanju oči. Ako si pogledamo oči omenjenega portreta, nas očara njegov copič. V oči je položil vso dušo, vse nade in želje, a tudi vse skušnje človeškega srca. Ne zaostajajo pa za očmi druge poteze obraza, ne, vse kar je pisalo življenje na lice človeško, zna mož tudi izraziti. Ravno tako dobro je slikana toaletta. Blesti se švila vijoličaste obleke, zdi se nam kot bi jo zaslislali pri vsakem koraku šumeti. Brušeni kamenčki broše pa se iskre kot bi bili res iz kamena, a ne iz mrtvih barv. Gospa sedi na stolu, kretnja je pogodena tako naravno, da se nam zdi kot bi hotela zdaj pa zdaj odpreti usta in z nami konverzirati. Kratko rečeno, kolikor nam je kot lajikom presojati s čustvom in kolikor vpliva umotvor na nas, se nam zdi portret dovršen. O tehniki seveda nam ni dano soditi, a pri svojih izbornih študijah in nadarjenosti je g. Žabota gotovo tudi dober tehnik.

Slika se lahko v Lembahu ogleda, plačati je samo 10 v za C. in M. družbo, kar bo gotovo vsak rad storil, kdor se za našo umetnost zanima. Želeti bi bilo, da se še mnogo petičnih Slovencev zgleda pri gosp. Žabotu. Stokrat boljše je, če si kdo naroči tako sliko, ki ostane v trajen spomin vnukom in pravnukom, kot pa če leta k fotografu in podpira židovske tvrdke pečajoče se s slabim povečanjem fotografij.

Druge slov. dežele.

»Slovenska Straža«. Včeraj so si klerikalci ustanovili v »Unionu« v Ljubljani svojo »Slovensko Stražo«. Na zborovanju se je takoj videlo, da jej je ost naperjena bolj proti slovenskim liberalcem kakor pa proti Nemcem in njihovim protestantskim društvom. Na vse grlo je zatrjeval Šusteršič, da ima društvo samo dve ideji, ki jih hoče varovati, Rim in Dunaj. Torej sam klerikalizem in brezpogojno vladovstvo. Seveda je govoril tudi v narodni obrambi, a ta jim bo pač možna samo v toliko, kolikor je ne bodeta ovirala omenjena cilja. Sploh pa dvomimo, da bodo od svojega naznačenega dela še kdaj prišli do dela za narodno obrambo. Zanimivo je, kaj razumejo na oficijelnih zborovanjih klerikalci pod narodnim delom in njegovimi uspehi. Tajnak Štefe je primerjal 70.000 članov Südmarkinih z 30.000 člani slov. krščanske socijalne zveze, ki že ima baje dosedaj velike zasluge za slovenstvo. Ona je baje posredovala pri ljudskem štetju v Ameriki (!!!) ter je poslala v obmejne kraje skoro 600 molitvenikov in ustanovila za ogerske Slovence nabožen listič v prekmurščini. To se pa čita, kot bi se klerikalci norčevali iz sebe samih. — Blagajniško poročilo izkazuje, da je imel »Obmejni sklad« 14.074 K 53 v dohodkov brez vžgalice in 13.011 K 31 v izdatkov. Vžgalice so vrgle čistih 2.018 K 89 v. Nas in narod bi samo veselilo, kam so šli izdatki in kako so se porabili. Celo zborovanje je pač bilo velikanska komedija in po samem klerikalnem mnenju tako brezpomembno, da včerajšnji »Slovenec« niti poročila ni prinesel, dasi se je burka pričela že na tešče. — Ciril-Metodovim pristašem bi prav ugajalo, če bi se tudi klerikalci oprijemali dela, ali gotovo je, da ne bodo nič podvezeli kamoli dosegli. Pri njih pač ni požrtvovalnosti in smisla za narod, saj celo niti eden evropski slovenski škof ni dal niti počenega groša za katoliški in vladni »Obmejni sklad«, nasprotno pa pošiljajo denar za nemške univerze in nemške liste. Žalostni so ti pojavi in to tem bolj, ker klerikalci vedoma igrajo komedijo.

Društvo za preiskavo podzemskih jam se je ustanovilo danes v Ljubljani. To društvo ima izgovor znanstven in kulturni smoter ter ga čaka še velika naloga.

Strupene pilule na Kranjskem. Na tržaškem osrednjem policijskem uradu se je oglašil Italijan Giovanni Piacentini, ki je zatrdil, da je imel s Hladnikom dolgo časa trgovske zveze in da sta se dobro poznala. Nekoč — kakih 14 dni pred veliko nočjo — ga je Hladnik povabil na dom, kjer ga je prosil, da mu naj prepiše neko slovensko pismo, češ, da si bode dovolil z neko žensko posebno šalo. Lah, ki ne razume besedice slovensko, je s težavo vestno prepisoval. Spominja se tudi, da je napisal nekje velik „K“, nakar ga je moral izradirati in napisati malo črko. To radiranje se vidi na papirju in izpoved Piacentinijeva je zelo verojetna. Hladnik taji dejanje in tudi žena in polubrat ne verujeta, da bi bil on zmožen tega čina. Seveda se lahko misli, da Italijan ne govori resnice, ali čudno je, da se ve spomniti na take malenkosti, kakor je radiranje, ki se je — dogodilo. Opozorjen je bil na pismo, ker je čital, da spravljajo Hladnika v zvezo s činom.

„Lepa naša domovina“. Slikar Srečko Magolič je začel izdajati serijo kranjskih pokrajinskih slik pod omenjenim naslovom. V I. zvezku je tudi nekaj slik Magoliča ml. in rajnega Grilca. Slike so lepo izvedene in knjižica opremljena s kratkimi, točnimi popisi, vsled česar jo priporočamo. Grajati pa moramo, da g. izdajatelj tudi tu nehote germanizira. Nedavno je obelodanil g. Kisovec francosko pisano knjižico o Iliriji, kjer je vestno pisal samo ponemčena imena slovenskih krajev, a sedaj si ne more kaj g. Magolič, da ne bi pripastil samo nemških imen v italijanskem besedilu. Bi li ne bilo dobro, če bi Italijani zvedeli, da je Veldes-Bled, Wochein-Bohinj, Adelsberg-Postojna itd. Seveda bi lahko navedel v oklepju tudi nemško ime, a vendar domače bi moralo biti prvo. Sicer pa je Ljubljana italijanska Lubiana in iz Postojne so napravili Postunia. Čemu torej ponemčevati, če so pa slovenska imena prikladnejša? Upamo, da bode drugi zvezek pravilen.

Izlet v „Beneško Slovenijo“ priredijo tržaški člani S. P. D. za binkoštno praznike. Pozabljeni del slovenske zemlje, ki leži v italijanskem kraljestvu, bode obiskalo samo nekaj planincev in sicer po tem le vspešdu: Do Kanala na Goriškem

se peljejo v soboto z vlakom in tam prenočijo. Ob jutrajnem svitu udarijo v Marijino Celje, tako da so na tešče v nedeljo že preko meje v Št. Lenartu, od koder obiščejo Sv. Peter Slovenov. Tu se bode zopet prenočilo, v pondeljek pa obiskalo slovito Landarsko jamo, potem Čedad in Videm. Zvečer se pa izletniki popeljejo iz Vidma skupno v Trst. Izlet bode vodil g. Vek. Knafelc iz zato je upati, da bodo izletniki s pridom ogledovali odtrgano slovensko zemljo.

Avstrijski Lloyd. Za ravnatelja avstrijskega Lloydja je imenovan voditelj srednjemorskega oddelka g. Josip Tomičič.

Za peka in gostilničarja je zelo ugoden nakup take hiše v večjem kraju v Kanalski dolini na Koroškem. Plačati je takoj le 2000 kron. Več pove potovalni učitelj Ante Beg v Ljubljani.

Vžigalice jugoslovanskih socialistov so razposlali na vsa konzumna društva. Iz narodnega stališča ne moremo odobravati uvedanja novih šibic, ker s tem trpi odlično narodno podjetje, vendar jih pa priporočamo, ker so v prid jugoslovanskemu odseku. Kdor torej misli, da ni mednarodni socialista, če rabi C. M. vžigalice, si pa naj vsaj naroči nove mesto onih z znakom „Arbeiterwille“.

Strela je udarila na večih krajih po Notranjskem in Goriškem v nedeljo po noči. Razčesala je po višavah izlasti mnogo drevja.

Nemškutarstvo v Toplicah. Na Dolenjskem se nahaja v Toplicah dobra kopel, ki jo obiskujejo pretežno Slovenci. To ni sicer nič čudnega, saj so Toplice na slovenski zemlji, ali čudno je, kako se tam uraduje. Na slovenski dopis ali vprašanje, dobi slovenska stranka dosledno nemški odgovor. Tega je krivo seveda oskrbnitvo in uprava in vsekakor bode treba izpremeniti.

Kadilnikova kočna na Golici se odpre v nedeljo, dne 22. maja t. l. Za goste bode dobro preskrbljeno.

Kolodvorska restavracija na Jesenicah je razpisana do 1. julija 1910. Pravilno opremljene prostore je oddati do 26. maja ravnateljstvu državnih železnic v Trstu, ulica Giorgio Galatti 9.

Dnevna kronika.

Stolica bolgarskega jezika se nahaja tudi v Lipskem, kjer je poslušalo predavanja prof. Weiganda lani 11 akademikov, med katerimi so pa bili samo 4 Bolgari. Dr. Weigand je cital „o bolgarskih elementih v rumunskem jeziku“. Dopršil je tudi po dveh letih nemško-bolgarski slovar, ki bode kmalu izšel.

Stoletnica srbske gimnazije. V Novem Sadu na Ogrskem slavi 1. junija tamošnja srbska gimnazija stoletnico svojega obstanka. Slavje bode trajalo tri dni; povabljeni so vsi živeči bivši gojemci in prijatelji narodnega šolstva.

Björnsonova vdova bode dobivala do smrti ono plačo, ki jo je prejemal umrl Björnson.

Otok Helgoland je postal obsežnejši. Meseca maja 1909 se j v morje pogreznilo 1000 m³, a sedaj so reke zopet poplavlile toliko, da je otok večji kot prej.

Halleyev komet je preračunal znani astronom Barani v Bresciji na Italijanskem. Po njem bode meril rep 4½ milijona kilometrov, premer čez jedro 5340 km in ovoj 200.000 km. Kako ti ljudje vse vedo!

Po svetu.

v Borbe z biki v Carigradu so zopet prepevedane. Oblasti so bile najprej dovolile neki družbi, da sme prirediti take krvave boje in že so bili napravili sredi mesta na Taxim-trgu primerno areno. Ko so pa hoteli uvesti iz Španije biki in bikoborce, se je začela javnost temu protiviti in minister Talaat bej je krvave igre prepovedal, ker niso v nikakem soglasju z domačimi običaji.

v Strela iz jasnega neba. Na Behrenfeldskem dirkališču pri Hamburgu je udarila strela iz jasnega neba in šest oseb deloma ubila, deloma ranila. Med ponesrečenci sta tudi dva Ogra.

v Rodovina, ki ljubi strup je rodovina trgovca Hölderja v Berlinu. Pred petimi leti se je zastrupila s cijankalijem mati-vdova in zaudala tudi svojim trem otrokom, a sedaj se je zastrupila še 17 letna hči Frida, ki je bila pred leti ušla smrti, ker je bila v šoli. Rodovine Hölder torej ni več.

Z okna je padel in se ubil šestletni deček Juro Rupnik na Reki, ke je hotel vzeti nekaj z okna, se je prevrgel in padel na cesto, kjer je obležal do smrti pobit.

Likvidacija zapuščine kralja Leopolda povzroča vedno nove skandale. Do sedaj so dognali, da so dvorniki ukradli na dan kraljeve operacije 3 velike zaboje z državnimi listinami. Belgijska država bode tožila kraljevo dvorno upravo.

Z galerije je padla na tla Lincoln-Square-gledališču v Now Jorku 14 let stara šolarica Lujza Loeffler in se pri priči ubila. Z galerije je padla, ker se je ušibil prsobran.

Novo jezero je nastalo na Zg. Avstrijskem. Pri St. Pölten se je zapeljalo pet hektarov zemlje z gore v potok Jessnitz in ga je zajezilo. Sedaj je potok že tako narasel, da tvori eden kilometer dolgo jezero, ki se razprostira po vsej dolini 20 metrov na globoko. Hišica nekega drvarja, ki je stala na malem gričku, je popolnoma pod vodo.

Društvene vesti.

Akad. tehnično društvo „Tabor“ v Gradcu ima svoj II. redni občni zbor v soboto, dne 14. maja ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Na sporedu je tudi progmatično predavanje t. Šlibarja: Narodno vprašanje.

Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu ima svoj III. redni občni zbor 14. vel. travna 1910 ob 8. uri zvečer v prostorih društva Schönaugasse 17/I. s sledečim vsporedom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odborovo. 3. Volitev. 4. Slučajnosti.

J. redni občni zbor akad. društva „Slovenija“ se vrši v petek, dne 13. t. m. ob pol 8. uri zveč. Lokal: I. Trötter „Zum Magistrat“ Souterrain. Vspored: 1. Čitanje zapisnika. 2. Čitanje zapisnika obč. zbora „Adrije“ in „Tabora“. 3. Poročilo odborovo. 4. Poročilo knjižničarja, blagajnika in preglednikov. 5. Poročilo vseučiliškega odseka. 6. Poročilo eksekutive in nadomestne volitve v eksek. 7. Eventualija.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

OBČINSKE VOLITVE V LJUTOMERU.

Ljutomer, 12. maja. V tretjem razredu so dobili Slovenci 130 in Nemci 74 glasov; prvi in drugi razred sta nemška. Stanje je torej ostalo isto, kakor je bilo dosedaj.

AFERA DR. PATTAI-BREITER.

Dunaj, 12. maja. Poslanec Breiter je v zadnji seji v nekem vprašanju na predsednika zaradi klica k redu, katerega mu je dal dr. Pattai, zelo ostro protestiral. Pattai mu je takoj odgovoril in ko je delal Breiter medklice, ga je naravnost brisnantno pozval, naj miruje. Breiter je na to pisal včeraj Pattaiju pismo, v katerem ga poziva, naj se posluša napram njemu ravno istih oblik uljudnosti kakor napram drugim poslancem, drugače bi bil prisiljen ga naučiti neposredno na občutljiv način nepristranosti. — Pattai je naročil na to poslancema Pantzu in Stölzlu, da ukreneta v tej zadevi vse potrebno. Pattaiju so baje pisali nekateri poslanci pisma, v katerih odločno grajajo Breiterjevo postopanje.

CESAR V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 12. maja. Sinoči je dospel cesar med burnimi ovacijami prebivalstva v ogersko prestolnico. Listi pozdravljajo cesarja s simpatičnimi članki.

POGREB KRALJA EDVARDA.

London, 12. maja. Nemški cesar Viljem bode dospel s princem Henrikom še le na predvečer pred pogrebom, to je 19. maja, v London.

London, 12. maja. Grški kralj s princi se je podal s Krfa čez Benetke, Milan in Pariz v London.

UMOR NA DUNAJU.

Dunaj, 12. maja. Nocoj je v 2. okraju umoril neznan človek prostitutko Leopoldino Piller. Kaže se, da ji je hotel vzeti njeno lepoticje, ki pa je bilo večinoma ponarejeno in je imelo le malo vrednost.

v Sokolski dom v Brežicah. (Izkaz v mesecu aprilu nabranih in vposlanih prispevkov). G. Anton Koštomaj, hotelir v Brežicah, nabral med zavednimi Ljubljancami, in sicer so darovali sledeči gg.: Josip Lenče, vinotržec 20 K, Josip Rebek, ključavničar 1 K, Franc Breskvar, knjigovodja 1 K, J. Maček, gostilničar 8 K, Anton Žumer, trgovski pom. 5 K, Filip Pristoič, slikar 1 K, Fr. Orožen, prof. 1 K, Neimenovan 1 K, Alojzij Vernik 2 K, Simonič, usnjar iz Sušaka 5 K, K. Hany, 1 K, Anton Gorše, gostilničar pri „Novem svetu“ 5 K, Vekoslav Hotko, trg. pom. 2 K, Fani Plapper, gostil. pri „Lipi“ 1 K, Dragotin Sirec 1 K, Lorenc Šarc, gostilničar 5 K, Karl Dovečar 2 K, Peter Söršöry 2 K, Höfferer Anton 2 K, J. Balon, gostiln. „Fajmošter“ 20 K, Neimenovan

1 K, L. Schwentner 5 K, Munda 5 K, Strgar 5 K, Vekoslav Vidic trgovski potnik 2 K, Albin Anžič 1 K, Iv. Adamič 1 K, Martin Lampret 2 K, **skupa 108 K.**

Nadalje je nabral g. Josip Lenče, vinotržec v Ljubljani in vposlal nabrano vsoto po 60 kron na g. Antona Koštomaja. Darovali so: gg. Josip Turk, dež. poslanec 2 K, J. Stare 1 K, dr. Oražem 10 K, J. Gorše 5 K, Jos. Kozak 5 K, Ivan Pavšek 10 K, Neimenovan 5 K, Lenček 1 K, J. Češnik 2 K, Janko Frisch 2 K, Ivan Mejac 2 K, Ivan Knez 10 K, Frau Maly 5 K. Slavna mariborska Posojilnica 20 K. G. Karl Pečnik nabral v gostilni g. Grobuška v Brežicah K 8'23, g. Josip Boecio, trgovec v Brežicah nabral od potnikov 10 kron, blagor. ga dr. Stikerjeva nabrala K 4'46. Ravnatelj delniških pivovaren v Laškem trgu g. Anton Balcer je nabral med tamošnjimi rodoljubi znesek po 30 kron. Darovali so: sl. Del. družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg v Ljubljani 10 kron, g. Oton Balcer, ravnatelj 4 K, g. dr. I. Kolšek, odvetnik 3 K, gg. Ljudovik Toužimsky in Karel Geisselreiter vsak po 2 K; po 1 K so darovali sledeči gg.: Karol Valenta, Miljko Jug, gđ. Malči Wisjak in A. Mikuš, I. Divjak Dominik Gajšek, Emil Pleskovič, Rih. Pestevšek in F. Vieslinger. — Vsega skupaj se je tedaj v mesecu aprilu nabralo in vposlalo na društvo „Sokolski dom“ v Brežicah 240 K 69 v.

Vsem blagim darovateljem izrekamo najpriščnejšo zahtvalo! Ostale rodoljube, katerim smo že ali še bomo vposlali nabiralne pole pa prav vljudno prosimo, naj ne vržejo vposlanih nabiralnih pol med staro šaro, ampak pridno pobirajo dobrovoljne prispevke to tembolj, saj se gre za dobropremišljeno, vzvišeno in prepotrebno narodno stvar, to je za Sokolski dom v Brežicah.

V najem ali pa na račun se odda s 1. junijem tega leta dobrodoča

gostilna

v velikem trgu blizu glavne ceste v Savinjski dolini. — Vse drugo se izve pri upravištva. — Plačilo po dogovoru. 311 3-1

Slikar in pleskar

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor slikanje sob, cerkev, črkoslikarstvo na steklo, les itd. — Priporoča se za mnogobrojna naročila. Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Viktor Bevc, Celje

Sukna

in modno blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno v Humpolcu na Češkem.

Vzorec franko. 96

Nahrbtnike (Rucksäcke)

dekoriacije za sobe z lepimi celjskimi in umetnimi slikami, torbice za trg se dobijo pri tvrdki

Goričar & Leskovšek v Celju

zastopstvo in glavna zaloga pravih zlatih peresnikov (Goldfüllfederhalter) po raznih cenah.

177 88-19